

“De Vergulde Swaen”

**Mededelingenkrant
Historische Vereniging Zwijndrecht**

14e jaargang • nummer 3 (55) • september 2017

verleden dat herleeft, is altijd toekomst...

Oudheidkamer *De Vergulde Swaen* - Rotterdamseweg 53-55 - Tel. 078-612 56 81 - www.swaen.org
Tevens secretariaat van de Historische Vereniging Zwijndrecht

Van de voorzitter

Vakantie voorbij; een nieuw seizoen met veel activiteiten staat voor de deur. Zo is de tentoonstelling *Marianne, de vergeten prinses van Oranje* nog tot eind oktober te bezichtigen. Daarna volgt een tentoonstelling over oude blikken, verpakkingsmateriaal uit vroeger dagen, met als titel *blik op het verleden*. Tevens is in oktober en november een aantal lezingen gepland, met uiteenlopende onderwerpen, zoals een presentatie (gekoppeld aan de tentoonstelling) over *Prinses Marianne*, door historicus Kees van der Leer, beelden de kunst in de 20e eeuw door Hans Brouwer en een lezing

over de Hervormer Maarten Luther in de 16e eeuw, door Dr. René van den Berg. Lees de gedetailleerde informatie elders in deze uitgave, dan wel de publicaties die daarover gaan verschijnen. Ondertussen nemen we ook deel aan de *Open monumentendag* en de *Dag van de duurzaamheid*. Kortom, een bruisend najaar, waar ons *legertje* vrijwilligers weer met veel plezier aan gaat werken. U bent van harte welkom. Of wilt u meedoen? Neem dan contact met ons op; nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom.

Jan van Dalen, voorzitter

Lezing over Prinses Marianne door Kees van der Leer woensdag 11 oktober 2017

Prinses Marianne (1810-1883) werd geboren als jongste dochter van de latere Koning Willem I. Opgegroeid als een knappe sprookjesprinses stond haar leven al snel in het teken van haar liefdesrelatie met haar lakei-bibliothecaris Johannes van Rossum en hun buitenechtelijke zoon Johannes Willem, die de prinses, tegen alle regels van haar tijd in, een normale plek in haar leven wilde geven. Het overlijden van de 12-jarige Johannes Willem op kerstavond 1861 vormde een zwarte bladzijde in Mariannes leven.

Toen enkele jaren later ook Johannes van Rossum stierf, mocht hij niet worden bijgezet in het kerkje dat Marianne voor hun zoon had laten bouwen. Marianne putte kracht uit haar overtuiging dat zij haar geliefden zou weerzien in het hiernamaals. De lezing vertelt dan ook over haar vele contacten met dominees met wie zij een uitgebreide correspondentie onderhield. Aan de hand van vele dia's wordt een beeld gegeven van haar leven, van haar bezittingen in Nederland, Duitsland en Polen en van de grote

kunstverzameling die zij in haar leven bijeen bracht. Kees van der Leer is de (mede)auteur van de nieuwste publicaties: *Prinses Marianne, een leven van liefde en kunst* (Waanders, mei 2010), *Prinses Marianne, kunstenaars, dominees en een pelgrimage* (HVV, november 2010) en *Marianne, een vrijgevege en kunstzinnige prinses in Voorburg, Reinhartshausen en Camenz* (2017). Zie ook www.keesvanderleer.nl.

In 2013 won zijn inzending over het leven van Prinses Marianne, onder de titel *Verboden liefde*, de eerste prijs in de landelijke wedstrijd die de Koninklijke Bibliotheek had uitgeschreven over de mooiste archiefvondsten. De lezing vindt plaats op 11 oktober 2017, reserveren is gewenst en kan aan de balie in De Vergulde Swaen, tijdens de openingsuren op woensdag en zaterdag van 10.00-16.00 uur, zondag van 14.00-17.00 uur, of telefonisch 078-612 56 81, of via telefoon/email: 078-619 16 73 / klazien@odekerken.net.

Boek van spreker Kees van der Leer.

De kosten voor deelname bedragen € 2,50. Per lidmaatschap van de Historische Vereniging is er 1 maal gratis toegang. De lezing vangt aan om 20.00 uur en de inloop is vanaf 19.30 uur.

Expositie Prinses Marianne t/m 29 oktober 2017

In De Vergulde Swaen loopt de expositie over prinses Marianne nog t/m 29 oktober 2017. Op 11 oktober bestaat er ook de mogelijkheid de tentoonstelling te bezoeken en alvast breder kennis te maken met het leven en werken van Marianne. Dit is mogelijk vanaf het inloopmoment om 19.30 uur. Vanzelfsprekend bestaat er ook de mogelijkheid de expositie te bezoeken tijdens de reguliere openingstijden van De Vergulde Swaen.

Tijdens de Frans-Duitse oorlog (1870-1871) stelde Marianne haar kasteel Camenz ter beschikking als noodhospitaal, waarbij de Rode Kruisvlag vanaf een van de torens wapperde. Ansichtkaart Particuliere collectie.

LEZING *luther leeft nog...* DOOR RENÉ VAN DEN BERG **WOENSDAG 15 NOVEMBER 2017**

In 2017 wordt in Duitsland herdacht dat 500 jaar geleden de Reformatie plaatsgevonden heeft. Maarten Luther behoort tot de meest bekende initiators van de Reformatie. Hij is geboren op 10 november 1483 te Eisleben en overleed ook daar op 18 februari 1546. Het meest bekende wapenfeit van Luther is het vastspijkeren van zijn 95 stellingen aan de deur van de slotkerk De Wittenberg op 31 oktober 1517 (een feit dat sommige historici overigens betwijfelen). Wel staat vast dat in die periode de Reformatie feitelijk is begonnen. Afgaande op de zeer grote belangstelling voor zijn leven en werk in Duitsland, Nederland en diverse andere landen, zouden we kunnen zeggen dat Maarten Luther nog *leeft*. Hoe was zijn leven? Wat is de betekenis van deze Reformator (geweest)?

Op verzoek van de Historische vereniging wil dr. C.R. van den Berg, auteur van verschillende boeken en artikelen over Luther en zijn vrienden, in een lezing op 15 november 2017 het een en ander toelichten. De lezing maakt deel uit van een aantal activiteiten die door het Zwijndrechts Cultuurpodium worden gecoördineerd rond het thema van de Reformatie.

(zie pagina 3)

*Lutherroos,
het wapen van Luther.*

Maarten Luther.

Reserveren kan vanaf heden in De Vergulde Swaen, tijdens de openingsuren op woensdag/zaterdag van 10.00-16.00 uur, zondag van 14.00-17.00 uur, of telefonisch 078-612 56 81, of via telefoon/email: 078-619 16 73, klazien@odekerken.net. De kosten voor deelname bedragen € 2,50. Per lidmaatschap van de Historische Vereniging is er 1 maal gratis toegang. De lezing vangt aan om 20.00 uur en is er inloop vanaf 19.30 uur.

Slotkerk De Wittenberg.

Reformatie – Rembrandt – Bach project november 2017

In november 2017 zal er in Zwijndrecht met een divers aanbod van activiteiten aandacht worden geschonken aan het feit dat 500 jaar geleden de Reformatie is begonnen. Naamgevers van het project zijn een tentoonstelling in de Oude Kerk van de bijzondere Rembrandt-bijbel en een Bach concert door het orkest Dutch Baroque. Eind mei 2017 riep burgemeester Dominic Schrijer Zwijndrechtse culturele organisaties op bij dit initiatief aan te haken met andere muzikale en culturele evenementen, groot of klein. Het Cultuur Podium Zwijndrecht, dat hierbij een coördinerende rol vervult, nodigde partijen uit voor overleg op 1 juni 2017. Als participant in het CPZ was ook de Historische Vereniging aanwezig.

In zijn uitnodigingsbrief gaf de burgemeester aan dat het belang van de reformatie niet alleen gelegen is in het religieus denken, maar grote impact heeft gehad op economie, kunst en cultuur. De keuze van werken van Rembrandt en Bach als de twee hoofdactiviteiten binnen het project onderschrijven deze brede invloed in de kunst en cultuur. Daarnaast wordt er ruimte gecreëerd voor een aantal aanvullende activiteiten, die kunnen plaatsvinden vanaf de startdatum op 20 oktober 2017.

Tijdens de vergadering van 1 juni werden door de verschillende aanwezige partijen een breed palet aan mogelijke activiteiten ter tafel gebracht. Bij het samenstellen van deze krant was nog niet duidelijk wat er al dan niet doorgang zal vinden.

Via de plaatselijke media zal er vanaf oktober meer berichtgeving plaatsvinden.

- 28 oktober: Lutherherdenking door de gezamenlijke kerken en start Expositie Rembrandtbijbel in de Oude Kerk.
- 4/5 november: In de Open Atelier Route wordt de Oude Kerk opgenomen.
- 8 november: Lezing door ds Jan Riemersma uit Sliedrecht, auteur van het boek *Een Glimp van de Hemel*, het geheim van Rembrandts geloof, in de Oude Kerk, over Rembrandt in relatie tot de Bijbel.
- 11 november: Concert Dutch Baroque in de Oude Kerk.
- 15 november: Lezing *Luther leeft nog...* door René van den Berg in De Vergulde Swaen

Wij hebben als Historische Vereniging graag gevolg gegeven aan de uitnodiging om een activiteit binnen het project te organiseren en bevelen deelname aan *onze lezing* (zie pagina 2) én de overige evenementen van harte bij u aan.

Maarten Luther als monnik.

IN MEMORIAM

Jozeph (Jos) Euser

Geboren 26 juli 1928 en overleden op 28 juni 2017.

Jos is jarenlang vrijwilliger geweest van onze vereniging, met als taak de distributie van onze mededelingenkrant in de regio. Bovendien was hij een trouwe bezoeker van de Vergulde Swaen en wist dan de aanwezigen te verrassen met spannende verhalen uit het verleden. Zolang Jos auto reed bezocht hij De vergulde Swaen, de foto toont zijn laatste bezoek in januari 2016. Op de rouwkaart staat een treffende tekst en omschrijft de familie hem als een kleine man, een groot mens. Zo willen we Jos in herinnering houden. We zullen hem missen. Het bestuur van de HVZ wenst de familie sterkte toe bij het verwerken van het verlies.

HVZ op de Dag van de Duurzaamheid, 7 oktober 2017

Evenals vorig jaar zal de HVZ weer acte de présence geven op de Dag van de Duurzaamheid (DVDD). Dit evenement wordt georganiseerd door de Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard samen met de gemeente Zwijndrecht en wordt dit jaar gehouden op zaterdag 7 oktober.

Plaats van handeling is wederom winkelcentrum Walburg, waar geïnteresseerden welkom zijn vanaf 10.00 uur.

Het thema van de dag is door de organisatoren breed gedefinieerd: *onze leefomgeving, ons klimaat, duurzame energie, biodiversiteit, hergebruik van materialen, groen, zwerfafval en alles wat te maken heeft met duurzaamheid.*

Bij de vele definities van het begrip duurzaamheid is o.a. te vinden dat het gaat om de *eigenschap van lang goed te blijven of te blijven bestaan.* Met name waar Zwijndrechts erfgoed in het geding is, voelt de HVZ zich belast met de invulling van deze duurzaamheidsdoelstelling.

Bij de kraam kunnen bezoekers informatie krijgen over de

activiteiten van de Historische Vereniging, daarnaast zijn er verschillende publicaties over de geschiedenis van Zwijndrecht te koop. Veel van de op pagina 8 genoemde boeken kunnen worden ingezien en/of aangeschaft. In de afgelopen jaren konden we ons op de Dag van de Duurzaamheid verheugen op een aantal nieuwe aanmeldingen als lid van de HVZ. Ook dit jaar bestaat hiervoor de mogelijkheid en nodigen wij u uit om samen met uw familie-lid of buur, waarvan u al lang vindt dat hij of zij lid van de HVZ had moeten zijn, langs te komen bij onze kraam.

Toppie Cultuur in De Vergulde Swaen

Onlangs kregen wij als HVZ het verzoek van *Toppie Cultuur* mee te werken aan een lesblok dat zij organiseren voor het Christelijk kindcentrum De Bron. Toppie is een team van sport- en kunstcoaches voor kinderen in Zwijndrecht. Zij organiseren sportieve en kunstzinnige activiteiten onder schooltijd en buiten schooltijd. Er is nu een lesblok voorbereid dat zal gaan over de geschiedenis van Speeltuin West. De kinderen zullen gaan kijken hoe de speeltuin is ontstaan, ze gaan de geschiedenis in van de speeltuin, dan gaan ze kijken hoe de speeltuin nu is en vervolgens krijgen ze een

beeldende opdracht hoe de speeltuin er over 20 jaar uit zou zien. Als onderdeel van het programma zullen de kinderen op 28 september 2017 ook een bezoek brengen aan De Vergulde Swaen, waarbij specifiek aandacht zal worden geschonken aan de geschiedenis van de wijk Meerdervoort, de plaats waar de speeltuin gevestigd is. Naast de reguliere bezoeken die wij als HVZ voor schoolklassen organiseren werken wij graag mee aan dit initiatief, waar schoolkinderen bij de geschiedenis van Zwijndrecht worden betrokken.

Open Monumentendagen in De Vergulde Swaen

Kenmerk van de Open Monumentendagen is het voor publiek gratis open stellen van monumenten. Aan dit criterium voldoet De Vergulde Swaen voortdurend, behoudens vakantiesluitingen zijn bezoekers iedere week welkom op woensdagen, zaterdag en zondagen. Wel gaven de Open Monumentendagen dit jaar aanleiding om aan zaterdag 9 september een extra tintje te geven. Omdat het gemeentelijk monumentenbeleid thans volop in de belangstelling staat is besloten om op zaterdag 9 september een 'inloop spreekuur' te houden, waarbij een aantal bestuursleden van de HVZ aanwezig zal zijn om belangstellenden hiervoor van informatie te voorzien. Gezien de productie- en bezorgtermijn van deze krant is het mogelijk dat u deze pas ontvangt na 9 september. Mocht u evenwel vragen over het gemeentelijk monumentenbeleid hebben, kunt u daarvoor ons ook apart benaderen via email info@swaen.org. Overigens vindt er op 14 september 2017 in het gemeentehuis een volgende voorlichtingsbijeenkomst plaats voor bewoners en eigenaren van panden die op de nominatie staan om als gemeentelijk monument aangewezen te worden. In de volgende mededelingenkrant zullen wij hierover berichten.

Materiaal gevraagd voor expositie **Blik op het verleden**

Vanaf midden november 2017 organiseren wij de expositie *Blik op het verleden* waarbij oude blikken, verpakkingsmateriaal uit het verleden, tentoongesteld zullen worden. In onze collectie bezitten we een groot aantal blikken, maar mogelijk kan dit worden aangevuld met bruikleen materiaal van onze leden. Wanneer u over interessante blikken denkt te beschikken wordt u verzocht contact op te nemen met de expositiecoördinator Klazien Odekerken, telefoon **078 619 1673**, email: klazien@odekerken.net. Blijkt u in het bezit van blikken die wij niet in de collectie hebben, zal vervolgens een afspraak worden gemaakt om deze af te geven in De Vergulde Swaen.

De Terugblik van: Piet de Klerk

Mijn opa van Breugel van moederskant kwam met zijn broers vanuit Andel (NB) lopende naar Zwijndrecht om hier werk te zoeken.

Piet de Klerk nu.

Piet de Klerk zit op zijn favoriete plekje, aan de tafel en kijkt uit op de achtertuin, Rotterdamseweg 147. Hij is 90 jaar maar herinnert zich veel als de dag van gisteren, waarbij hij soms ook geëmotioneerd raakt. Toch vertelt hij alles kort en bondig. Geen overbodige zaken.

Opa van Breugel was een gelovig man?

Ja, een gelovige protestant. De meeste Brabanders waren overigens katholiek. Opa was geboren in 1863. Hij vond werk bij Jurgens op de dijk, evenals veel

Brabanders. Hij trouwde met Anna de Groot en in 1889 werd in De Lindt Leentje van Breugel geboren. Dat was mijn moeder. Opa van Breugel overleed in 1943. Leentje van Breugel trouwde met Toon de Klerk; zij gingen wonen op Rotterdamseweg 142; later verhuisden zij naar nummer 173. Toons vader, mijn opa de Klerk, had achter nummer 173 een stuk land gekocht waarop mijn vader Toon met broer Chiel een tuinderij begon.

Koos jij zelf voor de tuinderij?

Ik was de enige jongen in ons gezin en had vier zussen. Zelf wilde ik niet naar de MULO maar wel het land in. Ik wilde

Luchtfoto uit 1960. Krusing Rotterdamseweg- Koninginneweg. Het land van Piet de Klerk is de derde strook links naast de Koninginneweg (nu Laan van Walburg).

Opa van Breugel in de tuin bij zijn huis.

ruimte om mij heen en buiten zijn. Later heb ik wel mijn Middenstandsdiplooma gehaald en een tuinbouwcursus gevolgd op de Lindelaan bij meester La Bruyere. Toen was ik 13, 14 jaar.

En daarna begon de oorlog...

Op tien mei 1940 werkte ik op het land met de knechten Jaap Stolk en Otto Klootwijk. Er kwamen vaak mensen uit Rotterdam eten halen. Dan gaven wij bijvoorbeeld peentjes mee voor een gulden per tipsy (mandje). Begin 1945 werd er een razzia gehouden. Aan de overkant woonde Leen Euser. Met zijn zoons zat ik ondergedoken in het mattenhok achterin de schuur. Leen Euser zat bij de ondergrondse en bracht ons wat kaas. De Duitsers kwamen in de schuur ernaast. Mijn vader sprak wat Duits en hield ze aan de praat, dat liep dus goed af. Op een dag stonden mijn zus en ik op het erf en plotseling brak er een luchtgevecht uit. Er viel een grote scherf voor de voeten van mijn zus. Maar ook dat liep gelukkig goed af.

Rie

Piet trouwde in 1952 met Rie Willemsteijn; zij woonde met haar ouders op de Zuidendijk in Dordrecht. Piet en Rie leerden elkaar kennen in de Bethelkerk. In 1962 gingen zij wonen op Rotterdamseweg 147, een karakteristiek huis dat gebouwd was in 1928. Piet en Rie kregen vijf kinderen. Achter het huis op de Rotterdamseweg is een prachtige tuin en Rie vond het altijd heerlijk om daar in te werken. Dat was haar lust en haar leven. Zij was erg creatief, maakte rozen van lood als kunstwerk in de tuin, maar ook hield zij van quilten. Dat deed zij op een quiltclub. Zestig jaar waren zij getrouwd. Rie is overleden en nu woont Piet al weer 1,5 jaar alleen op (nog steeds) Rotterdamseweg 147.

Van de tuinderij naar van Epenhuysen

Op het land werden verschillende soorten groenten verbouwd zoals bloemkool, andijvie en tomaten. Sommige planten werden gezaaid, zoals bloemkoolplantjes en

koolplantjes. Die werden dan weer verkocht en dat was toen lucratief. Op zijn veertigste (1968) kreeg Piet een hernia en mocht hij niet meer op het land werken. Het was een heftige periode want Piets vader stierf in 1968 en in datzelfde jaar werd het land onteigend. Piet noemt 1968 *het rampjaar*. Ons kent ons en zo kon Piet gaan werken bij Van Epenhuysen Chemie aan de Lindtsedijk. Hij werkte vijf jaar bij het archief in de kelder. Het was niet zo verwonderlijk dat Piet, die het liefste altijd buiten was, dit niét graag deed. Na vijf jaar kon hij bij de boekhouding gaan werken maar ook dat paste niet bij hem en zo kwam hij terecht bij de buitendienst.

De tuinderij achter Rotterdamseweg 173 met Piets vader Toon de Klerk.

Gelukkig had hij in 1952 zijn rijbewijs gehaald. Vaak reed hij naar consulaten in o.a. Den Haag, Amsterdam of Maastricht om officiële documenten van de firma te laten tekenen. Dit werk was afwisselend en beviel hem goed. Hij werkte tot zijn 63e jaar bij van Epenhuysen. Als hobby had Piet schaken. Hij was tien jaar lid van de Schaakclub in Kubiëk, waar hij iedere week kwam. Hij was echt een gezelligheidsschaker. Piet stopte er dan ook mee toen de club nogal fanatiek werd.

Vrijheid en gezelligheid, die twee dingen zijn voor Piet de Klerk de belangrijkste dingen in het leven. Geef hem eens ongelijk!

*De artikelenreeks **De Terugblik** wordt geschreven door Carla de Klerk, vrijwilliger bij de Mededelingenkrant van de Historische Vereniging Zwijndrecht.*

Zoekplaatje: Wie, wat, wanneer ?

Onlangs kregen wij de beschikking over bijgeplaatste foto. Alleen de plaats waar de foto is genomen is duidelijk herkenbaar, verder is er veel onduidelijk. Wellicht kunt u als lezer ons verder helpen. Als eerste is de vraag ter gelegenheid waarvan deze foto is gemaakt. Slechts enkele personen op de foto zijn tot dusver herkend, kent u misschien iemand die er op staat? Verder lijken er collectebussen in de vorm van vuurtorens te zien en vragen we ons af wat er op de *vierkantjes* op de jassen heeft gestaan. Wanneer u ons informatie kan verschaffen kan dit gemaild worden aan klazien@odekerken.net.

Wintervoorleesavonden 2018

Voor degene die zeker wil zijn niets te missen van de traditionele Wintervoorleesavonden, hier alvast de data voor 2018:

31 januari 2018 - 7 februari 2018

14 februari 2018 - 21 februari 2018

28 februari 2018 - 7 maart 2018

In de volgende mededelingenkrant zullen de gastlezers en de te bespreken onderwerpen bekend worden gemaakt.

Lezingen Beeldende kunsten door Hans Brouwer

woensdag 8 en 22 november 2017

Ook dit najaar heeft Hans Brouwer weer toegezegd lezingen te willen verzorgen in De Vergulde Swaen. Gezien de doorgaans zeer boeiende presentaties en grote belangstelling is het bestuur van de HVZ blij dat Hans opnieuw 2 presentaties wil verzorgen. Onderstaand alvast een voorproefje van hetgeen u op de beide avonden kunt verwachten.

De beeldende kunsten in twintigste eeuw 1910-1940

8 november, 20.00 uur

De 19e eeuw was de opmaat voor grote veranderingen.

1. De fotografie is daar: portretten, landschappen worden ingekleurde foto's. Niet duur en voor de burgerij betaalbaar. Broodroof voor de schilders.
2. Het publiek verandert. Er ontstaat een maatschappelijke elite die de avant-gardekunst volgt. De massa volgt de eerste films, gaat naar het café-dansant en hangt lithoprenten aan de muur. Die zijn betaalbaar door de grote oplage.
3. De wetenschappen ontwikkelen: kleurenleer. Hoe zien mensen eigenlijk? De werkelijkheid op de foto's kan vergeleken worden met de afbeeldingen. Het camera-oog!

Tweede helft 20ste eeuw: Tom Wesselmann, Amerikaanse Pop-Art.

De eerste reactie van de kunst was het impressionisme. Het menselijk oog kijkt anders dan de camera. De mens geeft betekenis aan wat het ziet. De foto is objectief.

De impressionisten studeren al op de werking van licht op kleur: zwart bestaat niet. De betekenis, de waarde, wordt onbelangrijk. De symbolisten (1890-1910) zoeken naar de inhoud, de betekenis van kunst. De 20ste eeuw kent vier kunststromen die de ontwikkeling al aangeven. Cezanne, Matisse, Gauguin en anderen leiden de 20ste eeuw in. Nieuwe -ismen zijn: kubisme, fauvisme, de stijlgroep, futurisme, expressionisme. En er ontstaat een *wetenschappelijke* benadering: kunst in het Duitse BAUHAUS. Het Bauhaus zal de ontwikkelingen domineren tot 1945. In Nederland is er

dan de Stijlgroep van Mondriaan, van Doesburg en Rietveld. Er ontstaan ook nieuwe fenomenen:

- ➔ Film: Charlie Chaplin, Greta Garbo;
- ➔ Mode: Chanel, Rubinstein;
- ➔ Muziek: Schönberg, Gerschwin, Benny Goodman.

In de 40-45 oorlog overlijden veel kunstenaars. Veel verhuizen er naar de Verenigde Staten. New York wordt het centrum. Parijs wordt secundair.

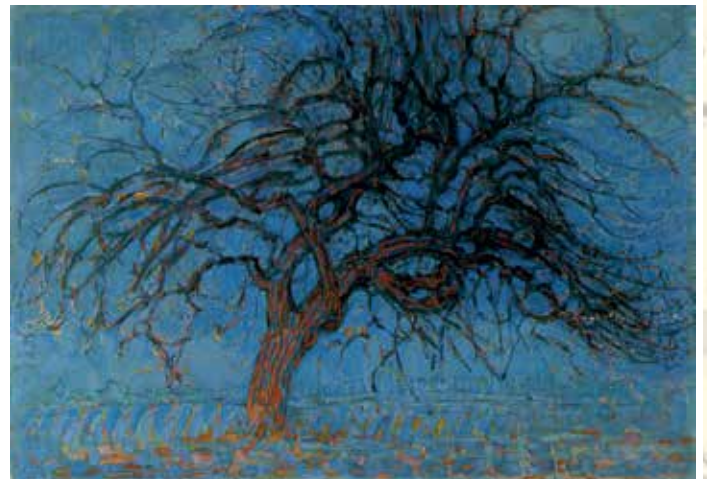
De beeldende kunsten in twintigste eeuw 1945-2000

22 november, 20.00 uur

Een nieuw begin in de kunst: COBRA, Karel Appel c.s. Alle verworvenheden van en in de kunst gaan overboord. Schilder als een kind! Dat duurt niet lang. Steeds meer -ismen *ontstaan*. De POP-ART, is een grote kunststroming die de onderwerpen zoekt in de dagelijkse leefomgeving. Vooral in de V.S. en Engeland. Er is geen grote trend meer in de kunst na 1950. Het wordt *ieder voor zich*. Er ontstaat museale kunst die bepaalde kunstenaars direct op een voetstuk plaatst terwijl de kunstmarkt voor het publiek organiseert in grote acties als de kunst RAI etc. De individuele kunstenaars die in het museale circuit plotseling opbloeien manifesteren zich als theatermakers met unieke *performances* in de bekende musea. Er zijn geen stijlen of -ismen meer. Door de wereldwijde communicatie zijn landen, zelfs werelddelen niet meer van elkaar te onderscheiden. De museale kunst kent veelal individuen die in Kassel's Documenta en Venetië's Biennale acte de présence geven. In de galerieën voor beeldende kunstenaars is evenwel erg veel kwalitatief werk te zien.

Aanmelden/reserveren

Reserveren is gewenst en kan aan de balie in De Vergulde Swaen op woensdag/zaterdag van 10.00-16.00 uur, zondag van 14.00-17.00 uur, of telefonisch 078-612 56 81, of via telefoon/email: 078-61 916 73, klazien@odekerken.net. De kosten voor deelname bedragen € 2,50. Per lidmaatschap van de Historische Vereniging is er 1 maal gratis toegang. De lezingen vangen aan om 20.00 uur er is er inloop vanaf 19.30 uur.

Eerste helft 20ste eeuw: Piet Mondriaan, eerste fase van de abstractie.

« Onze Winkel van Sinkel »

Met een kleine variant op het gedichtje uit 1939: *In de Winkel van Sinkel is alles te koop*, willen wij u erop attenderen dat er in de entree/winkel van De Vergulde Swaen **van alles te koop is**. Onderstaand vindt u de prijslijst van de verschillende artikelen. Met de alweer ras naderende cadeaumaand wellicht een idee eens te winkelen in De Vergulde Swaen, let daarbij op de openingsuren: woensdag/zaterdag van 10.00-16.00 uur en zondag van 14.00-17.00 uur.

Prijslijst boeken te koop aan de balie

Ad Bakker: <i>Oud Zwijndrecht</i> pentekeningen / poëzie	€ 15,00
Bezemer, Clement 1910-2002	€ 10,00
Burg. de Bruinelaan	€ 22,50
<i>De Bruine, de ondernemende burgemeeste</i> (Mark van Mens)	€ 15,00
Develstein, de geschiedenis van een kasteel	€ 10,00
Herinnering aan het leven van Hendrik van der Esch	€ 19,50
Historisch Zwijndrecht (Jan van Dalen)	Uitverkocht € 26,95
TOMADO boek / restant exemplaar	€ 20,00
VOZ / Kijk- en Leesboek <i>Twee Oliefabrieken</i> (Mark van Mens)	€ 10,00
Zwijndrecht, van dorp naar stad (Kees Popijus)	€ 22,50
Zwijndrecht, van buurtwinkel buurtsuper deel 1 (Kees Popijus)	€ 19,95
Zwijndrecht, van buurtwinkel naar buurtsuper deel 2	€ 19,95
Zwijndrechtse WetensWAARDigheden deel III	€ 15,00
Eilandje Meerdervoort	€ 5,00
Honderd jaar ijsplezier Heerjansdam	€ 2,50
Speeltuin Meerdervoort <i>Uit liefde voor de kinderen</i>	€ 6,50

Verder te koop aan de balie

Mapje/boekje kaarten Monumenten Zwijndrecht en Raadhuis	€ 1,50
Monumentenroute Zwijndrecht	€ 0,50

Folders:

boerderijen, molens, interieurstijlen, bouwstijlen, bouwmaterialen	€ 1,00
Getekende grote poster Zwijndrechtse Waard	€ 2,50
Swindregt Were / periodiek	€ 3,50
Swindrecht Were / periodiek / oude exemplaren	€ 2,00
Kunstkaarten in envelop	€ 1,00
Ansichtkaarten	€ 0,25
Cor Visser / CD / orgelmuziek / laatste exemplaar	€ 10,00
DVD 200 jaar <i>Koningshuis</i>	€ 5,00
Rondgang (boekje) door De Vergulde Swaen	€ 1,00

Lidmaatschap Historische Vereniging Zwijndrecht invulkaart in flyer / acceptgiro wordt thuisgestuurd

€ 15,00

Nieuwe leden hebben keuze uit de volgende welkomstgeschenken:

- 1) gratis boek *Oud Zwijndrecht* / Ad Bakker of:
- 2) gratis boek *De Ondernemende Burgemeester* / Mark van Mens of:
- 3) boek *Zwijndrechtse Wetenswaardigheden Deel III*

Colofon

De Vergulde Swaen Mededelingenkrant is een uitgave van, voor en door leden van de Historische Vereniging en vrijwilligers die zich inzetten voor de Oudheidkamer. Verschijnt (minstens) 3x per jaar. Overname van tekst en beeld is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

ISSN: 1571 - 9766. Oplage: 750 exemplaren. Kopij inleveren voor volgende uitgave: uiterlijk 1 november 2017.

Redactieadres: Rotterdamseweg 55, 3332 AC Zwijndrecht of via e-mail: info@swaen.org. De Vergulde Swaen is geopend elke woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur en 's zondagsmiddags van 14.00 tot 17.00 uur. Informatie en reserveringen: Telefoon 078 - 612 56 81 info@swaen.org